

KDE JE ČLOVĚK JAKOŽTO MYSLÍCÍ A ROZPOMÍNÁJÍCÍ SE BYTOST?

ANTHROPOSOFOCKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

Rudolf Steiner

Představováním (myšlením) a prožíváním vzpomínek je člověk zasazen do fyzického světa. Ale kamkoli se rozhlédne v tomto fyzickém světě: svými smysly nenajde nikde něco, co by mu mohlo dát síly k představování a rozpomínání. V představování se objevuje vědomí o sobě. To je - ve smyslu předchozích rozprav - zisk, který má člověk ze sil Země. Ale tyto zemské síly zůstávají smyslovému vnímání skryty. Člověk sice v pozemském životě přemýšlí jenom o tom, co mu zprostředkují smysly; ale sílu myslit mu nedává nic z toho všeho, o čem takto přemýšlí.

Jak najdeme tuto sílu, která z podstaty Země vytváří představování (myšlení) a obrazy paměti?

Najdeme ji, když zaměříme pohled ducha na to, co si člověk přináší z předchozích pozemských životů. Obyčejné vědomí toto nezná. Je to něco, co v člověku zatím žije neuvědomováno. Ale když člověk po duchové existenci sestoupí na Zem, ukazuje se ihned, že to je spřízněno s *těmi* silami Země, které nespádají do oblasti smyslového pozorování a smyslového myšlení.

Do této oblasti není člověk zasazen svým představováním (myšlením), nýbrž svou vůlí, odehrávající se ve smyslu osudu.

Vzhledem k tomu, že Země obsahuje síly, které působí mimo oblast smyslů, je možné mluvit o „duchové Zemi“ jako protipólu Země fyzické. Z toho pak vyplývá, že člověk jako bytost nadaná vůlí žije v „duchové Zemi“ a s ní, že však jako bytost představující (myslící) je sice zasazen do fyzické Země, že však jako bytost představující nežije s *touto Zemí*. Jako myslící bytost člověk přenáší síly z duchového světa do fyzického, ale zůstává s těmito silami bytostí duchovou, která se ve fyzickém světě pouze *zjevuje*, ale nenavazuje s ním žádné společenství.

Společenství navazuje představující (myslící) člověk během pozemského života jenom s „duchovou Zemí“. A z *tohoto* společenství se rodí jeho vědomí o sobě. - Za jeho vznik tedy vděčí takovým procesům, které se v pozemském životě s člověkem odehrávají jako procesy duchové.

Obsáhneme-li duchovým pohledem, co je tady popisováno, budeme mít před tímto pohledem „lidské já“.

Se zážitky paměti se dostáváme do oblasti lidského astrálního těla. Při rozpomínání neproudí pouze jako při představování (myšlení) výsledky předchozích životů do současného já, nýbrž do jeho nitra se vlévají síly duchového světa, který člověk prožívá mezi smrtí a novým životem. Ty proudí do jeho astrálního těla.

Ve sféře fyzické Země se nevyskytuje žádná oblast ani pro bezprostřední přijímání těchto proudících sil. Jako rozpomínající se bytost se člověk ještě nemůže spojit s věcmi

a procesy, které vnímaly jeho smysly, jako se s nimi nemůže spojovat jako bytost představující.

Ale vchází do společenství s něčím, co sice není fyzické, co však převádí fyzickou působnost v procesy, v události. Jsou to rytmické procesy v životě přírody a člověka. V přírodě se rytmicky střídají den a noc, rytmicky po sobě následují roční doby a tak dále. V člověku se rytmicky odehrává dýchání a oběh krve. Střídá se tak spánek s bděním a tak dále.

Ani v přírodě ani v člověku nejsou rytmické děje něčím fyzickým. Mohli bychom je označit za poloduchové. V rytmickém procesu se ztrácí věcná podoba fyzické skutečnosti. V rozpomínání je člověk svou bytostí zasazen do *svého* a do přírodního rytmu. Žije ve svém astrálním těle.

Indická jóga se chce cele odevzdat prožívání rytmu. Chce opustit sféru představování, sféru jáství, a ve vnitřním prožívání, jež se podobá rozpomínání, nazírat svět, který leží za tím vším, co může znát obyčejné vědomí.

Západní duchovní život nesmí potlačovat já, má-li dospět k poznání. Musí dovést já k vnímání duchovna.

K tomu *nemůže* dojít, pokud člověk proniká ze smyslového do rytmického světa tím způsobem, že v rytmu prožívá jenom poloviční zduchovení fyzická. Musí nalézt *tu sféru* duchového světa, která se zjevuje v rytmu.

Je tedy možné dvojí. Zaprvé: prožívání fyzická v rytmických dějích, jak toto fyzické se stává poloduchovým. To je starší cesta, dnes už pro poznání nevhodná. Zadruhé: prožívání duchového světa, jenž má v *člověku* i mimo člověka kosmický rytmus tak za svou sféru, jako má člověk za svou sféru svět Země s jeho fyzickými bytostmi a procesy.

K *tomuto* duchovému světu patří všechno, co v současném kosmickém okamžiku uskutečňuje Michael. Duch jako Michael převádí to, co by jinak leželo v oblasti luciferské, do oblasti ryze lidského vývoje - neovlivňovaného Luciferem - tím, že si zvolí rytmický svět za své bydlíště.

To všechno vystoupí před pohledem duše, když člověk vejde do imaginace; protože duše žije s imaginací v rytmu; a svět Michaelův je svět zjevující se v rytmu.

Vzpomínka, paměť už je zasazena do tohoto světa, ale ještě ne hluboko. Obyčejné vědomí z toho neprožívá nic. Když ale člověk vejde do imaginace, vynořuje se ze světa rytmu nejprve svět subjektivních vzpomínek; ten ale ihned přechází ve svět pravzorů fyzického světa stvořených duchovým světem a žijících v éteru. Člověk pak prožívá éter zazařující v kosmických obrazech a chovající v sobě tvořivý vývoj světa. A sluneční síly působící v tomto éteru; ty tam nejenom září, ale kouzlí ze světla kosmické pravzory. Slunce se zjevuje jako kosmický malíř. Je kosmickým protiobrazem oněch impulzů, jež v člověku malují obrazy představ (myšlenkové).

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana

S odkazem na předchozí pozorování:

(Kde je člověk jakožto myslící a rozpomínající se bytost?)

1. Člověk sice žije, jako myslící bytost v oblasti fyzické Země; ale nedostává se do skutečného společenství s ní. Žije jako bytost duchová tak, že vnímá své fyzické prostředí; síly pro své myšlení ale přijímá od „duchové Země“ stejnou cestou, jako když prožívá výsledek předešlých životů v podobě svého osudu.
2. Co prožíváme ve vzpomínkách (v paměti), je už zakotveno ve světě, v němž se fyzické stává v rytmu napolo duchovým a kde se odehrávají takové duchové děje jako ty, které v současném kosmickém okamžiku uskutečňuje Michael.
3. Kdo se doopravdy seznámí s myšlením a vzpomínkami, tomu vzejde porozumění pro to, jak člověk zároveň žije jako pozemská bytost v oblasti Země, a přece se nenoří svou bytostí plně do této oblasti, nýbrž jako bytost mimozemská hledá společenstvím s „duchovou Zemí“ vědomí o sobě jako nejvyšší zdokonalení svého já.